

AYDIN TİCARET ODASI

24 Haziran 2018 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve 27. Dönem Milletvekili Genel Seçimi'nin yapılacaktır. Seçim dönemlerinde adayların çeşitli vaatlerde bulunmaları ve illerin çözüm bekleyen sorunları ile ilgilenmeleri olağandır. Ancak Aydın'ın hâlihazırda kavuşmayı beklediği bazı yatırımlar ve hizmetler, partiler arası siyasal rekabetin konusu olmaktan çıkmayı hak edecek olgunluktadır. AYTÖ Yüksek İstişare Kurulu tarafından milletimizden yetki alacak olan Cumhurbaşkanımız ve milletvekillerimizin dikkatine sunulmakta olan talepler;

- Aydın'ın sosyo-ekonomik göstergeler ve gelişmişlik düzeyi bakımından eşdeğer olduğu illerde faaliyete sunulduğu halde Aydın'da henüz yapılmamış olan yatırım ve hizmetleri,
- Yapılması halinde Aydın'ın ülkemizin ekonomik ve insani kalkınmasına yaptığı katkıyı daha da arttırmasını mümkün kılarak katma değer yaratacak olan yatırım ve hizmetleri kapsamaktadır.

Aydın Ticaret Odası Yüksek İstişare Kurulu'nun 29 Mayıs 2018 Salı günü AYTÖ binası Vali Erol AYYILDIZ toplantı salonunda gerçekleştirilen toplantıda;

Bahsi geçen talep ve beklentiler:

Aydın'da havaalanı bulunmaması; AYTÖ Yüksek İstişare Kurulu, Aydın'ın çözüm bekleyen en önemli sorunlarının başında Çıldır havalimanının sivil yolcu taşımacılığına açılması olduğunu tespit etmektedir. Aydın'ın bir havalimanına olan ihtiyacı ve açılması halinde işlevsel olarak faaliyet göstereceğini ortaya koyan veriler, AYTÖ tarafından hazırlanmış olan Şubat 2016 tarihli Çıldır Havalimanı Raporu'nda ortaya konmuş ve kamuoyuna açıklanmıştır. Çıldır havalimanı konusu, sadece ülkemize yeni bir altyapı yatırımı kazandırmak ve Aydınlıların hayatını kolaylaştıracak bir hizmete daha kavuşmuş olmalarını sağlamak açısından değil, aynı zamanda Aydın'ın ekonomik göstergelerinde ileriye doğru bir gelişme yaratabilecek olması bakımından da önem arz etmektedir. Havalimanının Aydın'a üç düzlemde ekonomik katkısının olacağı öngörülmektedir.

Birincisi, hâlihazırda ortaya çıkmakta olan ekonomik maliyetin azalması ve zaman kaybının ortadan kalkmasıdır. İkincisi, tarımsal ürünlerin depolanması, paketlenmesi ve ihracatı açısından kargo taşımacılığı imkânının doğması sayesinde Aydın ekonomisine yeni yatırım alanları açabilecek olmasıdır. Üçüncüsü, havalimanının yapılması halinde fuarcılık, turizm ve eğitim gibi diğer sektörlerin gelişmesini kolaylaştıracağı değerlendirilmektedir. Buradan hareketle Aydın'ın uzun zamandır hak ettiği düşünülen Çıldır Havalimanı projesinin, ekonomik ve toplumsal kalkınma göstergeleri açısından "bir taşla üç kuş" vurulmasını sağlayabilecek, kilit yatırım haline geldiği görülmektedir.

Yatırım teşvik bölge değerlendirmesinin gözden geçirilmesi; Yatırım teşvik bölge değerlendirmesinin mevcut hali Aydın ili açısından dezavantaj yaratmaktadır. Aydın'ın yatırım teşvik bölge sıralamasındaki yerinin tespiti için kullanılan parametrelerin gerçekçi olmadığı görülmektedir. Bazı sektörlerde Aydın'da yaratılan ekonomik katma değer vergisinin Aydın'da tahsil edilmiyor oluşu türünden olguları hesaba katmaksızın yapıldığı anlaşılan teşvik bölge değerlendirmesinin, daha titiz ölçülerle yeniden ele alınarak Aydın'ın haksız biçimde uğradığı dezavantajını ortadan kaldıracak biçimde revize edilmesi beklenmektedir.

Küçük Ölçekli İhtisas ve Butik Organize Sanayi Bölgeleri Kurulmalı; Aydın'ın ekonomik kalkınması açısından çözüm bekleyen bir başka önemli sorun organize sanayi bölgeleri (OSB) ile ilgilidir. Sektörel teşviklerin alınabildiği zeytin gibi ürünler de dâhil olmak üzere Aydın'da yatırım alanları için parsel yaratma sorunları ve ÇED ile ilgili sorunlar sürmektedir. Hâlihazırda yeni sanayi bölgeleri büyük ölçüde dolmuş durumdadır. ASTİM'de zemin sorunlarından dolayı belirsizlik bulunmaktadır. Yeni OSB'ler için alan bulunması gerekmektedir. Bilindiği üzere zeytin gibi üretim sektörlerinde küçük alanlar yeterli olmamaktadır. Bir çözüm yolu olarak, tarım arazilerinin korunmasına imkan veren ve çevresel zararların oluşmasına neden olmayan küçük ölçekli ihtisas OSB ve butik OSB kurmayı planlamanın yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

Aydın'da fuar alanı olmaması; Fuarların düzenlendiği bütün illerde o ilin ekonomik ve toplumsal gelişmesine olumlu katkılar yaptığı bilinen bir gerçektir. Öte yandan Aydın'ın büyük fuarlar düzenleyebilecek ekonomik ve toplumsal potansiyele sahip olduğu da bilinmektedir. Bu koşullarda Aydın'ın hâlâ bir fuar alanına sahip olmaması kabul edilemez bir eksiklik olduğu ortadadır. Bilindiği üzere, bütün dezavantajlı koşullara rağmen Aydın tarım fuarı yıllardır yapılmakta ve büyük bir ticari potansiyel taşıdığını göstermektedir.

Yeterli altyapının kurulması ve fuar alanı oluşturulması halinde çok sayıda fuarı gelişmiş koşullarda yapmak mümkün olacaktır. Fuar imkânı, sadece Aydın'lı girişimcileri diğer iller ve ülkelerdeki girişimcilerle buluşturarak Aydın'ın ekonomik imkânlarını genişletmekle kalmayacak; havaalanı, konaklama, yeme-içme gibi başka sektörlerin de gelişmesine destek sağlayacaktır. AYTÖ, bu konuda bütün kurumlarca atılacak olumlu adımları desteklemekte olduğunu kamuoyunun bilgisine sunar.

Kamunun bölge müdürlüklerine ihtiyacı bulunması; Aydın'ın bürokratik olarak zaman kazanarak ekonomik büyümesini gerçekleştirebilmesi için kamunun bölge müdürlüklerine ihtiyacı bulunmaktadır. Daha önce Aydın'da bulunan bazı Kamu Bölge Müdürlükleri'nin Denizli ve Muğla'ya nakledilmesi, Aydın'a olumsuz etki etmiştir. Bu uygulamanın Aydın bürokratik işlemlerde zaman kaybetmesine neden olduğu ve bu sayede ekonomik büyümesinin olumsuz etkilendiği bir gerçektir.

Aydın'ın birden fazla devlet üniversitesine ve en az 1 vakıf üniversitesine sahip olması; Aydın'ın ikinci bir kamu üniversitesine sahip olması için gereken koşullar esas olarak bulunmaktadır. Adnan Menderes Üniversitesi (ADÜ), kurulduğu günden bu yana Aydın'a her açıdan önemli katkılarda bulunmakla birlikte üniversite-şehir işbirliği istenen noktanın gerisinde kaldığı bilinmektedir. ADÜ'nün merkezi olmayan ve çok sayıda ilçeye dağılmış yerleşim yapısının, kaynak israfına yol açtığı gibi, gerek öğretim elemanları ve öğrencilerin kendi aralarında, gerekse ADÜ camiası ile şehrin bütünü arasındaki entegrasyonu güçleştiren bir rol oynadığı söylenebilir. Yeni bir kamu üniversitesinin kurulması, Aydın'ın bir "üniversite şehri" olarak değer kazanmasına olduğu kadar, dağınıklıktan bir ölçüde kurtulmuş olan her iki üniversitenin de marka değerlerinin yükselmesine katkı yapabilecektir. Üniversite başlığı altında ifade edilebilecek ikinci husus, Aydın'da vakıf üniversitesi kurulmasıdır. Vakıf üniversitelerinin başka illerde fakülte kurabilmesine izin veren yasal düzenlemenin yapılması halinde, Aydın dışındaki üniversitelerin Aydın'da fakülte kurmaları mümkün olabilecektir. Öte yandan Aydın'ın girişimcileri bir vakıf üniversitesi kurabilecek potansiyele sahiptir. Ancak vakıf üniversitesi kurmak için istenen teminatların ve Aydın'daki arazi maliyetlerinin yüksekliği Aydın'da bugüne kadar bir üniversite kurmayı güçleştirmiştir. Aydın'ın yükseköğrenim alanındaki potansiyelinin atıl olmaktan çıkartılması ve sosyo-ekonomik katma değer yaratır hale getirilmesi için adım atılması gerekmektedir.

Ülkemizin AB'den patentli ilk yetişmiş ürünü olan incire ve kestaneye teşvik verilmesi; İncir, AYTÖ tarafından Avrupa Birliği'nden patenti alınmış tarımsal bir ürünüdür. Bu kazanım Türkiye'nin Avrupa'ya incir ihracatının artmasına ve daha yüksek fiyatlardan alıcı bulmasına gidecek olan yolu açmıştır. Aydın, sahip olduğu incirin üretim miktarı ve kalitesi ile dünya ölçeğinde iddia sahibidir. Bu iddianın daha ileri düzeylere taşınması, üretimin artırılması, çeşitlendirilmesi, niteliğinin artırılması, yeni pazarlara açılması vb. imkânlar bulunmaktadır. Fakat maalesef incir teşvik edilmeyi beklemektedir. Benzer bir şekilde Aydın, kestanede de Türkiye'nin en önde gelen bölgelerinden biridir. Zeytinde uygulanan teşvikin incir ve kestaneye için de geçerli hale getirilmesinin, ihracatın artmasına, istihdamın genişlemesine ve Aydın'ın marka değerinin yükselmesine olumlu katkı yapacağı değerlendirilmektedir.

Aydın'da yüksek hızlı tren hattının bulunmaması; Yüksek Hızlı Tren'in (YHT) Aydın'dan geçmesi ile ilgili yapılacak yatırımların hızlandırılması beklenmektedir. YHT, taşımacılığı hızlandıracak, Aydın ekonomisinin imkânlarını genişletecek ve zaman kaybını azaltacak olması nedeniyle önem taşımaktadır.

Jeotermal enerjinin çevreye verdiği zarar / Jeotermal enerjinin doğru ve çevreye zarar vermeyecek bir şekilde işletilmesi durumunda ilimize sağlayacağı katma değer; Yerüstü zenginlikleri kadar yer altı zenginlikleri ile de büyük bir ekonomik potansiyel taşıyan Aydın'da işletilmeye başlanan jeotermal kaynaklar, ülkemizin elektrik üretimine katkı yapmakta ve enerjide dışa bağımlılığın azaltılmasına hizmet etmektedir. AYTÖ jeotermal de dâhil olmak üzere milli enerji kaynaklarımızın kullanılmasını bağımsız ulusal kalkınma açısından desteklemektedir. Ancak zaman içinde Aydın kamuoyunda jeotermalin işletilme tarzından kaynaklandığı düşünülen ve insan sağlığı açısından telafi edilemez zararların ortaya çıkabileceğine ilişkin bazı kaygıların oluştuğu gözlenmektedir. Milli enerji kaynaklarımıza sahip çıkmak ne kadar görevse insanlarımızın sağlığını düşünmek ve kalkınmayı sürdürülebilir kılmak da o kadar görev olmalıdır. Hâlihazırda jeotermal enerjinin çevreye ve insan sağlığına etkilerini ortaya koyan bilimsel verilere dayalı kabul edilmiş bir raporun olmaması, bu konuda net bir kamu politikası geliştirmeyi ve işletilme tarzından kaynaklanan sorunlar varsa bunların giderilmesi için önlem alınmasını geciktirmektedir. AYTÖ Yüksek İstişare Kurulu, kamuoyunda oluşan kaygıların izale edilmesi ve gerçeklik payı taşıyıp taşımadıklarının anlaşılabilmesi için, konunun uluslararası bağımsız bir kurum tarafından incelenmesinin yerinde olacağını

değerlendirmektedir. Bu sayede hem jeotermal enerjiden yararlanmayı sürdürmek hem de varsa yasal boşluklardan ya da uygulama eksiklerinden doğan zararların giderilmesi mümkün olabilecektir.

Seralar, Aydın'ın tarımsal üretiminin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Sera üretiminde sıcak su kaynaklarının büyük önemi bulunmaktadır. Aydın'da jeotermal kaynaklarında çıkartılan sıcak suyun, sadece elektrik enerjisi üretiminde kullanılmakla kalmayıp, seracılığın destekleyecek biçimde değerlendirilmesi ekonomik verimliliği arttıracaktır. Dünyadaki örneklerde seraların kullandığı jeotermal su kaynakları, sera işletmelerine piyasa değerinden daha uygun fiyatlara verilmekte ve üretimi desteklemeye hizmet etmektedir. Türkiye'de bu hususun yasal düzenlenmesi henüz yapılmamıştır. Gerekli yasal düzenlemeler yapılarak hukuki boşluğun giderilmesi halinde, sera üretiminde maliyetlerin düşürülmesi ve üretim verimliliğinin artırılması mümkün olacaktır.

